

Rerum Naturalium Fragmenta

No. 130

<i>Jaskó Sándor:</i> Európa legnagyobb barlangjai	3
<i>Jaskó Sándor:</i> Földtan	13
Földtani korok	17
Földgáz	18
Földtani Közlöny	19
Földfestékek	20
Földtani Társulat	21

Budapest
1938

.

Rerum Naturalium Fragmenta

Jaskó Sándor szerkesztése:

Budapest II., Lövőház-u. 22/a

Európa legnagyobb barlangjai.

Dr. Jaskó Sándor.

A nagy felfedezések százada után a természettudományi kutatás a meglepő sikereket elérő, de talán kissé csapongó vizsgálatokról a hézagokat is kitöltő részletbúvárlatok felé fordult. A lángész megsejtette sikerek útját a verejtékes laboratóriumi munka rendszerező eredményei követték.

Hasonló a Föld megismerésének története is. A távoli világrészek belsejének bejárói még ötven évvel ezelőtt is egymagukban végeztek minden észlelést s gyakran egyetlen útvonalon szeltek át óriási területeket. A mostani, gazdagon felszerelt, bányageológiai, botanikai vagy zoológiai nagy létszámú expedíciók valamely kisebb különleges, rendszerint gyakorlati szempontú célkitűzéssel jóval kisebb egységeket kutatnak át.

Első pillanatra alig hihető, hogy még a legismertebb világrészben, Európában is akadnak helyek, melyekről kevesebbet tudunk, mint akár a Lop-Norról, vagy a Kongó felső vízvidékéről. Gondoljunk a föld felszíne alatt elterülő sötét birodalomra, a barlangok világára. Európa barlangjainak jó része teljesen ismeretlen.

A földalatti üregek hadászati jelentőségét legelőször az olaszok ismerték fel és használták ki a világháború alatt a Karszton. A barlangi foszfátföldek kitermelésével Ausztria foglalkozott, főleg az utolsó két évtizedben gazdasági nehézségeinek leküzdésére. Mind Ausztria, mind Olaszország több ezer barlangot tart hivatalosan nyilván. Állami barlangtani intézeteikben őrzött hatalmas kartoték rendszerben minden barlangnak az

adatait külön lapon őrzik s mellette borítékban térképeket, újságkivágásokat és fényképeket gyűjtöttek mindegyikről össze. Hazai barlangjainkat különösen a jégkori ősmaradványok és az állatvilág szempontjából kutatták át.

Hivatalosan összeállított teljes kimutatásunk a hazai barlangokról még nincsen. A kontinens legkevésbé átkutatott karsztvidékei a Balkán-félszigeten vannak, melynek hatalmas mészkőtömegei, híressé vált jelenségei, mint az Argosztoli tengeri malmai, sok reménnyel kecsegtetik a kutatót.

Hogy milyen bizonytalanok néha a barlangok legfontosabb adatai is, mutatja, hogy a Föld legnagyobbnak ismert barlangja, az észak-amerikai Kentucky államban levő Mamut-barlang hosszúsági adata 20 és 300 km közt váltakozik a különböző szakkönyvekben. Ennek az oka valószínűleg az, hogy a mintegy 160 km² terület alatt, öt egymás fölötti emeletben húzódó óriási labirintus még mai napig sincs teljes egészében feltérképezve, így a különböző közlemények adatai csupán becslésen alapulnak s eltérők egymástól. Mint mondani szokták, Amerika messze van tőlünk, de mint azt látni fogjuk, még a mi barlangjaink adatai sem mindig biztosak.

Magyarország legnagyobb és leghíresebb barlangja a Baradla. Főágának hosszát Vass Imre 1831-ben megjelent munkája. 5797-844 méternek mondja, míg München Kálmán a vöröstói mesterséges bejárat áttörésének kitűzésekor 1876-ban ugyanezt 5797-280 m-nek mérte. A két adat úgyszólván centiméterekre való egyezése – különösen ha a felmért terep nehézségeit tekintjük megnyugtató a hazai mérnöki pontosság szempontjából.

Az azóta felfedezett újabb mellékágakkal együtt a teljes üreghálózat több mint 22 km hosszú; ebből körülbelül hét kilométeres szakasz, a csehek által kezelt Domica-ág, a trianoni határ túlsó oldalára esik. Hét bejárata közül négy van mai hazánk területén.

Az egész barlang egyetlen földalatti pataknak, a Styxnek több ágból egyesülő vizét vezeti le. Hosszúszó és Kecő községek határában ered, majd a föld alatt átlépve a határt, végigfolyik az Aggteleki-ágon, hogy Jósmafőnél a napvilágra bukkanva a Jósfa patakot táplálja. A barlangi patak folyása időszakos jellegű, a hozzánk eső rész zöme szárazon áll az év nagy részében. Az egész barlangrendszer szebbnél-szebb cseppkövekben bővelkedik (1. kép). A Csillagvizsgáló nevű 8 m átmérőjű és 25 m magas képződmény a legnagyobb cseppkőoszlop egész Európában.

1. kép. Cseppkőcsoport a Baradlából. Jobboldalon a Styx-patak kiszáradt medre látszik. – Kessler Hubert felvétele.

A Dachstein-Mammut-barlang ezerháromszáz méter magasságban képződött az ausztriai Dachstein északi oldalában. Pontos feltérképezett járatai 15 km hosszúak, az újabban feltárt

részekkel egész hossza 21 km. A menedékházban kiakasztott felírás s a vezetők állítása szerint a Dachstein-Mammut-barlang 30 km hosszú volna, ami azonban csak megbocsátható túlzásnak minősíthető.

Két bejárata van. Folyosói napjainkban már szárazon állanak, azonban a feneket borító kavicsshordalék tanúsága szerint a fiatal harmadkorban egy hatalmas földalatti folyam csatornái lehettek. Az alagútszerű járatok falai csupaszok, jóformán minden cseppkődész hiányzik róluk, nevezetesebb látnivalót csak a télen megjelenő, de tavasszal ismét elolvadó jégalakulatok nyújtanak. (2. kép.)

2. kép. Részlet a Dachstein-Mammut-barlangból. Jégoszlopok a „Névtelen dóm” termében. – Jaskó Sándor felvétele.

A Salzburg közelében, a Tennengebirge délnyugati oldalán 1656 m t. sz. f. magasságban nyíló Eisriesenwelt járatai 27 km hosszúak. Az óriási üregrendszernek mindössze egy bejárata ismeretes, azonban a meteorológiai körülmények arra mutatnak, hogy még több helyen összeköttetésben van a külvilággal. Főágát a bejáratától 650 m távolságig összefüggő jégtakaró béle-

li, magános jégoszlopok még 1300 m távolságig is találhatóak. A világ legnagyobb jégbarlangja s a cseppkőbarlangok közül is csak az amerikai Mamut-barlang múlja felül. Járatai helyenként igen bonyolult útvesztővé fonódnak össze.

3. kép. Ikrek nevű cseppkőoszloppár a Postumiai-barlangban. (Az Olasz Kir. Barlangigazgatóság felvétele.)

4. kép. Részlet a Postumiai-barlang főágából. (Az Olasz Kir. Barlangigazgatóság felvétele.)

A híres Adelsbergi-cseppkőbarlang a háború után Olaszországnak jutott, most Postumiai-barlang lett a neve. Bejáratánál ömlik a Piuca folyó a föld alá, s egyik ágán keresztülfolymva egész a Lago Sifoneig követhető, ahol eltűnik, hogy 220 m

távolságban a Planina-barlang hátsó végében jelenjék meg. A Piuca átfolyik a Planina-barlangon s a bejárat nyíláson kiömölve éppen az olasz-jugoszláv határon kerül ismét a napvilágra. Az olasz barlangkutatók részben a földalatti folyót csónakokon bejárták, részben a felszínen végeztek geofizikai ingaméréseket és így igyekeztek az összeköttetést megtalálni.

A Postumiai-barlang (részben tárókkal mesterségesen összekötött) járatai 18,5 km hosszúak, de ha sikerülne az összeköttetést a Planina-barlanggal megtalálni, elérné a huszonhat kilométert is. A Postumiai-barlang a legismertebb Európában; évente több mint 200.000 ember keresi fel. Ezt a nagy forgalmat nemcsak természeti szépségeinek, hanem a nemzetközi útvonalak közelségének, az ügyes hírverésnek és a látogatók kényelmét szolgáló berendezéseinek is köszönheti. (3-5. szövegkép).

5. kép. A „kakas”. Cseppkő a Postumiai-barlangban. – Az Olasz Kir. Barlangigazgatóság felvétele.

A Reka-folyó eltűnése után, Timavo néven a San Canzianoi-barlangban folyik tovább a Lago Mortoig. Vízfestési kísérletekkel kimutatták, hogy az itt eltűnő víz Trieszttől északnyugatra fakadó parti forrásokból ömlik az Adriai-tengerbe. A S. Canzianoi-barlangban főként a festői zuhatagok és zord sziklarészek, a csendesebb szakaszokon pedig a sima vízfelület zöld tükrözése gyönyörködteti a látogatót. Cseppkőképződményei közül a Grotta delle Fontana nevű óriás cseppkőkádcsoport nevezetes. Hosszúsága nem egészen 3 kilométer.

Nem messze Postumiától van a Grotta di Castellueghi, mely a torkába épített hajdani rablóvár után nyerte nevét. Az 1900 m hosszú barlang nevezetessége, hogy Lueger Erasmus rablólovag ezen a földalatti hátsó kijáraton csempészte a várba a friss élelmet, mikor 1483-ban a trieszti helytartó meg akarta szabadítani tőle a vidéket. A kiéheztetés céltalanságát bizonyítandó, Lueger több ízben friss gyümölcsöt dobott az ostromlók táborába. Szolgája árulása folytán egyszer magánosan lepték meg ellenfelei egy távolabbi üregben és agyonlőtték.

Franciaországból a Garn-megyei Bramabiau-barlang szövevényes járatai érdemelnek említést. A Bonheur-folyó több ágra oszolva, majd ismét egyesülve folyik át rajta. Martel és Mazaurio térképe szerint több mint öt kilométer hosszú.

Az Oroszországban 1923-ban felfedezett Shulgan-barlang 3 emeletében húzódó, szétágazó járatai 10 km hosszúak.

A kontinensnek még számos barlangját lehetne felsorolni, melyek részben természeti kincseik, részben a hozzájuk fűződő hagyományok révén hírnévre tettek szert.

A barlangok kiterjedését kétféleképpen szokták megjelölni. Az első mód, összeadni az egyes folyosók és termek kiszámított térfogatát, ilyenkor a barlang űrtartalmáról beszélünk. Ez a megjelölés pontatlan, mert az erősen repedezett kőzet s a behullott törmelék hézagait sohasem tudjuk még csak fel sem becsülni. Vitás továbbá, hogy az állandóan váltakozó folyóvizet és barlangi jeget hogyan illesszük a számításba.

A másik, elfogadottabb megjelölési mód, ha az ember által járható bőségű üregek főtengelyének vízszintes vetületben mért hosszát számítjuk össze. A nyert szám természetesen legtöbb esetben nagyobb lesz, mint a bejárat és a tőle legtávolabb eső barlangrész légvonalban mért távolsága.

Ha kútszerű az üreg, a bejárat és a legalacsonyabb fekvésű pont közti szintkülönbséget, mint barlang a mélységét jelölik meg. A folyóvíz nyomán kialakult nagy barlangrendszereknél a mélység rendszerint igen kicsiny a hosszúsághoz viszonyítva.

Ennek megfelelően ha a barlangok hosszúságát tekintjük nagyságuk helyes mértékének, úgy Európa barlangjaira a következő sorrendet kapjuk:

1. Eisriesenwelt (Ausztria) 27 km.
2. Baradla (Csonka-Magyarország és Csehszlovákia) 22 km.
3. Dachstein-Mammut-barlang (Ausztria) 21 km.
4. Postumiai-barlang (Olaszország) 18.5 km.

A többi barlang, mint a Bramabiu, Castel Lueghi, S. Canziano, Dachstein-Eishöhle, valamint a mi Pálvölgyi-, Abaligeti- és Szent István-barlangunk (Lillafüred) messze elmarad ezekhez a barlang óriásokhoz képest.

Természetesen mind a megadott sorrend, mind a hosszúsági számok idővel megváltozhatnak. A mi Aggteleki-barlangunk (a Baradla legrégebb idő óta ismert szakasza) a világ leghosszabb barlangjának számított, míg az amerikai Mamut-barlang ismeretessé nem vált. Ennek elsőbbségét azóta sem próbálta elvitatni senki, de annál nagyobb versengés indult meg az európai legelső helyért.

Egyrészt a kaland s a tudományos dicsőség vágya, másrészt az idegenforgalomból eredő busás haszon reménye hajtotta a kontinens barlangkutatóit újabb és újabb felfedezésekre. Így akadtak rá a legutolsó harminc év alatt a Dachstein barlangjaira, a Domicára (a Baradla cseh része), valamint a jelenleg leghosszabbnak ismert 27 km-es Eisriesenweltre.

Jelenlegi ismereteink szerint a mi Baradlánk a Föld harmadik legnagyobb barlangja az amerikai Mamut-barlang és a Rieseneishöhle után.

Újabb részek feltárása azonban könnyen a sor élére állíthatja bármelyiket, sőt előfordulhat, hogy valamelyik távolabbi karsztvidéken ma még teljesen ismeretlen óriás barlangot fedeznek fel. Európában a Balkán-félsziget egyes részei alkalmas geológiai szerkezetűek nagyobb üregek kialakulására. Egyes hazai kutatóink a Bükk-hegységhez fűznek nagy reményeket.

Korunk sportszellem a legnagyobb teljesítmény sikerét látja végcélként. A tudomány elve nem ugyanaz. Ebből a szempontból tehát lényegtelen, hogy pár száz méterrel hosszabb földalatti folyosót tárunk fel egyik helyen, mint másutt. Azonban bár-

mely indok is hajtsa a kutatót, sikeres munkája elismerést érdemel, hiszen életét kockáztatja s becsületes munkát végez ismereteink gyarapodását szolgálva.

Jegyzet:

1. DUDICH E.: Az Aggteleki Cseppkőbarlang és környéke. – A Természettudományi Társulat kiadványa

(Természettudományi Közlöny. – 70. (1938) no.1079., p. 22-28)

Földtan

Jaskó Sándor

Földtan (görög szóval geológia), a természettudományoknak az az ága, amely a Földdel foglalkozik. Minthogy a földtan rendkívül sok szempontból vizsgálja a Földet, csaknem valamennyi természettudománnyal (csillagászat, fizika, kémia, ásványtan, kőzettan, őslénytan, növénytan, állattan, földrajz) szoros kapcsolatba kerül, sőt azt is mondhatjuk, hogy a földtan valamennyi természettudománynak a Földre való alkalmazása.

Az általános földtan a Földön működő és a Földre ható erők, vagyis az endogén és exogén eredetű erőket s azok működését és hatását tárgyalja. Ezen belül külön fejezet foglalkozik a Föld fiziográfiájával, amely a Föld keletkezését, helyzetét a Naprendszerben, alakját, nagyságát, fizikai, valamint földrajzi sajátosságait tárgyalja. A petrográfiai és tektonikai földtan a Föld szilárd kérgét felépítő képződmények kőzettani sajátosságait, ill. települési formáit tárgyalja. A Föld dinamikája a külső (exogén) és a belső (endogén) erőkkel foglalkozik; az exogén erőket tárgyaló fejezet ismerteti a levegő, a víz és az élő szervezetek hatását a Földre, az endogén erők fejezete a vulkanizmust, hegyképződést s a földrengéseket tárgyalja.

A részletes földtan (történeti földtan, v. sztratigráfia) a Föld történetével foglalkozik, ismerteti az egyes geológiai korok: képződményeit, állat- és növényvilágát (paleontológia), tengereinek és szárazulatának eloszlását (paleogeográfia) s a Föld történetének az egyes korokban lejátszódott eseményeit (l. Földtani korok).

A földtan kezdeteinek legnevezetesebb ókori emléke az ifjabb Plinius levele a Vezúvnak Kr. u. 79-ben történt kitöréséről. A középkor folyamán a többi természettudománnyal együtt a földtan művelése is teljesen lehanyatlott. Leonardo da Vinci az első, aki arra mutatott rá, hogy a csatornaépítés közben előke-
rült kövült csigák, kagylók, halak, stb. hajdani tengerekben élt szervezetek maradványai.

Az újkori földtan úttörői közé tartozott a német Georg Bauer (Agricola) és a francia Bernhard Palissy a XVI. században. Fordulópont a földtan történetében az angol William Smith fellépése, aki megállapította, hogy az egyes rétegeknek jellemző kövületeik vannak és így tulajdonképpen ő vezette be 1791-ben a vezérkövület fogalmát. A geológia elnevezést a földtanra De Luc alkalmazta először 1778-ban. Ez az elnevezés azonban sokáig nem jött általánossá, mert pl. Abraham Werner még 1780 után is állandóan geognóziáról ír.

Werner volt az ú. n. neptuni iskola megalapítója, amely szerint a Föld kérgének rétegei mind a vízből ülepedtek le. Ellenfele, a skót James Hutton viszont a legtöbb kőzetet a vulkanizmussal hozta kapcsolatba s ezáltal megalapította a plutonista iskolát.

Werner legkiválóbb tanítványai, Leopold Buch és Alexander Humboldt is inkább a plutonista iskola iránya felé hajtották el. Az aktualizmus elméletét Charles Lyell állította fel; e szerint a Föld múltjában ugyanazon erők működtek, mint ma, valamennyi földtani jelenség a ma ismert erők hatásaiból magyarázható meg, ha meggondoljuk, hogy az illető erők milyen rendkívül hosszú időn keresztül hatottak.

Hatással volt a földtan fejlődésére Darwin is. A XIX. sz. második felében a bécsi földtani intézetnek volt irányító szerepe. A bécsi egyetemen működött Eduard Suess, akinek *Das Antlitz der Erde* c. munkája még ma is alapvető fontosságú. A legújabb időben az inkább leíró iránnyal szemben az oknyomozó irány jut túlsúlyba.

Régi magyar bányászok írásai tartalmazznak ugyan helyenként földtani adatokat, de a földtan rendszeres művelése csak a XIX. sz. második felében indult meg Magyarországon, amiben legnagyobb szerepe az egyetemi tanszékeknek és a M. kir. Földtani Intézetnek van.

A Földtani Intézet igazgatói időrendben 1869-től 1938-ig: Hantken Miksa, Böckh János, id. Lóczy Lajos, br. Nopcsa Ferenc, Böckh Hugó, ifj. Lóczy Lajos. A földtan egyetemi tanszékeinek tanárai a múlt sz. óta: Szabó József, Koch Antal, Papp Károly, Schafarzik Ferenc, Vendl Aladár, Böckh Hugó, Vendl Miklós, Vitális István, ifj. Lóczy Lajos, T. Róth Károly, Ferenczi István, Szentpétery Zsigmond.

Földtani korok

Földtani korok, a Föld történetének az egyes földrétegekbe zárt szerves, főleg állati maradványok, az ú. n. kövületek alapján megállapítható időszakai.

A legrégibb formáció-csoportból ez ideig csak egészen bizonytalan maradványokat ismerünk; ez az archaikum. A következő formáció-csoport az eozoikum v. algonkium.

Az erre következő paleozoikum (ó-állati kor) legjellemzőbb maradványai a háromkarójú rákok (trilobiták, l. o.); legidősebb formációja a kambrium, erre következnek a szilur, devon, karbon, perm.

A következő formáció-csoport a mezozoikum v. közép-állati kor; jellemző állati maradványai az ammoniták és a nagy termetű őshüllők; formációi a triász, jura, kréta.

A kainozoikum v. új-állati kor jellemző kövületei a kagylók, csigák és emlősök sorából kerülnek ki. Formációi a harmadkor (tercier) és negyedkor (kvarter). A terciert paleogénre (paleocén, eocén, oligocén) és neogénre (miocén, pliocén) osztják.

A kvarterben jelenik meg az ember, azért ezt a kort anthropozoikumnak is nevezik; jégkorra (diluvium, pleisztocén) és jelenkorra (alluvium, holocén) osztják.

(Új Idők Lexikona, Singer & Wolfner, Budapest. 9-10. Eötvös-Fremont, 1938, p.2552-2553)

Földgáz

Jaskó Sándor

Földgáz (földi gáz), a Föld belsejében található gáz. Legnagyobb részét (90-99%) metánból (CH_4) áll, rendszerint etán, hidrogén, oxigén, nitrogén és szén-dioxid van benne.

A földgáz eredete még nincs tisztázva. Rendszerint sós vízzel és kőolajjal együtt tör fel. A földgázkutak könnyen kigyúlnak és évtizedekig égnek; egyes keleti népeknél ezek az „örök-tűzek” adták a tűzimádás alapját (Baku vidéke, Kína stb.). Ma éppen úgy fúrótornyokkal termelik ki a föld mélyéből, mint az ásványolajat. Észak-Amerikában a földgázkutak napi termelése 1-4 millió m^3 , a kevésbé bő földgáz forrásoknál 100.000 m^3 .

A földgázkutak többnyire bizonyos idő után kimerülnek. Ennek oka lehet a gáznyomás csökkenése is; ilyenkor a földgázt szivattyúzni kell. Az észak-amerikai földgázkutak átlag 2-8 évig csökkenés nélkül működnek, egyesek 25-30 évig üzemben maradhatnak. A kínai gázkutak átlagos élettartama 3-4 év.

Egyes helyeken természetes állapotában lehet használni a földgázt, másutt csak tisztítva; a nedves gázokat pedig cseppfolyósítják és gazolinyártásra használják. A földgázt a kutaktól csöveken vezetik el, ipari tüzelőanyagnak, fűtéshez, világítószernek, benzin- és koromfesték gyártására használják.

Ahol könnyű és száraz gázakból áll (Erdély: 97-99%), ott igen olcsó anyag. Legbővebben és legjobban kiaknázható a földgáz Észak-Amerikában, itt eszközölték 1872-ben az első földgáz-fúrást.

Magyarországon is több helyen találtak földgázt. Igen bő, nagy-nyomású és 98%-ban kihasználható földgáz-források az erdélyiek, különösen Kissármás (Sărmașu) vidéke; ezt már Trianon előtt tárták fel Papp Károly vezetésével, ma is bőven szolgáltat földgázt. Az egyik kissármási fúrás csaknem 1 millió m³ napi gázmennyiséget szolgáltatott. 1937-ben a zalamegyei Szentadornán közelében fúrtak jelentős földgáz mennyiséget, de az Alföld csaknem valamennyi mélyebb kútjában kimutatható több-kevesebb mennyiségű földgáz.

A földgáz kutatásánál nagy szerepe van az Eötvös féle ingának. A magyar állam már hosszabb idő óta folytat rendszeres kutatásokat földgáz után, ezekben a kutatásokban főleg Böckh Hugónak, Telegdi Róth Károlynak és Lóczy Lajosnak vannak érdemei.

(*Új Idők Lexikona, Singer & Wolfner, Budapest. 9-10. Eötvös-Fremont, 1938, p.2543-2544*)

Földtani Közlöny

Földtani Közlöny, a Magyarhoni Földtani Társulat folyóirata. 1871-ben indult meg; a földtan, ásványtan, őslénytan körébe vágó szakcikkeket közöl magyar és idegen nyelven. Szerkesztői (1938) Papp Ferenc és Kulhay Gyula.

Földfestékek

Jaskó Sándor

Földfestékek, a természetben előforduló, bányászati úton kitermelt, színes ásványi anyagok v. azoknak keverékei, melyeket megfelelő kezeléssel alkalmassá tettek festési célokra. Ilyen anyagok a természetben nagy mennyiségben előforduló sárga színű okker, barna színű szatinober, zöldes-barna umbra, vörösesbarna casseli barna, fekete mangán-dioxid, vörös színű bolus és hematit, fehérszínű súlypát, gipsz, kréta, stb.

A bányászott termékeket először szárítják, azután őrlik és szitálják v. iszapolják. Egyeseket (pl. okker, szatinober, umbra) az őrlés előtt még pörkölik, miáltal új, kedvezőbb tulajdonságokkal rendelkező festékeket nyernek.

A földfestékeket kémiai és fizikai tulajdonságaik alapján különféle célokra használják, egymagukban v. egymással keverve; így enyves kötőanyagba belekeverve falfestésre, belső díszítésnél, mésszel vagy vízüveggel keverve külső falfestésre, olajban fal, viasz vagy fatárgyak (padló) mázolására, cementfestésre stb.

A földfestékeknek mésszel, olajjal, napfénnel szemben való ellenállása rendszerint igen jó és miután áruk sem túlságosan magas, keresett nyersanyagai a különféle festékfelhasználó iparoknak. A festőművészetnek is nélkülözhetetlen anyagai.

(*Új Idők Lexikona, Singer & Wolfner, Budapest. 9-10. Eötvös-Fremont, 1938, p.2543*)

Földtani Társulat

Földtani Társulat (Magyarhoni Földtani Társulat), a földtan művelésével foglalkozó tudományos társaság. Megalapítását 1847-ben határozták el, de csak 1850-ben tudott megalakulni.

Folyóirata kezdetben a Magyarhoni Földtani Társulat Munkálatai volt; 1871 óta pedig a Földtani Közlöny (I. o.). Népszerűsítő folyóirata az 1880-tól 1882-ig, majd 1936 óta újra járó Földtani Értesítő. A Földtani Társulat hidrológiai szakosztálya adja ki a Hidrológiai Közlönyt. Elnöke (1938) Vendl Aladár.

(*Új Idők Lexikona, Singer & Wolfner, Budapest. 9-10. Eötvös-Fremont, 1938, p.2553*)